

Svar på remiss en bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Sammanfattning

Haninge kommun är remissinstans på betänkandet ”En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten” (SOU 2025:98).

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av lantmäterimyndigheternas organisering och att utvärdera om Lantmäteriet fortsättningsvis bör vara tillsynsmyndighet över de kommunala lantmäterimyndigheterna. Haninge är en av de kommuner som har en kommunal lantmäterimyndighet.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningarnas bedömning är att den kommunala lantmäterimyndigheten fungerar väl och ger kommunen en mer sammanhållen samhällsbyggnadsprocess. Den lokalt placerade fastighetsrättsliga kompetensen höjer kvaliteten i detaljplanerna, vilket leder till att planerna ur ett fastighetsrättsligt perspektiv går att genomföra som planerat.

I utredningen föreslås Lantmäteriet få ett tydligare nationellt ansvar för att utveckla och följa upp verksamheten. Kommunala lantmäterimyndigheter ska fortsatt kunna bedriva uppdragsverksamhet, men med begränsningar för att säkerställa oberoende och för att undvika längre handläggningstider. Utredningen föreslår även skärpt tillsyn samt förändrade avgiftsregler för att finansiera statens ansvar samt för ökad transparens.

Förvaltningens bedömning är att de förslag som läggs fram i betänkandet inte sammantaget förbättrar förutsättningarna för de kommunala lantmäterimyndigheterna, utan i flera delar riskerar att försämra för de kommunala myndigheterna och därmed förutsättningarna för en effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Utredningens förslag om att enbart Lantmäteriet ska handlägga ärenden där statliga myndigheter eller statliga bolag är sökande, samt ärenden som omfattas av säkerhetsskyddslagen, avstyrks. Även

förslaget om att Lantmäteriet fortlöpande ska kontrollera om kommunala lantmäterimyndigheter uppfyller villkoren i lagen avstyrks, då detta bedöms riskera att leda till en regelbunden omprövning av verksamhetens existens snarare än en tillsyn inriktad på stöd, rådgivning, rättssäkerhet och kvalitet i myndighetsutövning.

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande föreslås utgöra Haninge kommuns remissvar.

Ärendet

Haninge kommun är remissinstans på betänkandet ”En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten” (SOU 2025:98). Remissvaret ska vara Regeringskansliet tillhanda senast den 4 mars.

I dag har staten, genom Lantmäteriet, ett övergripande ansvar för fastighetsbildningsverksamheten. Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av lantmäterimyndigheternas organisering och att utvärdera om Lantmäteriet fortsättningsvis bör vara tillsynsmyndighet över de kommunala lantmäterimyndigheterna. Haninge kommun är en av de kommuner som har en kommunal lantmäterimyndighet.

Utredningen pekar på att Lantmäteriets ansvar inte är tillräckligt tydligt reglerat, särskilt avseende stödet till de kommunala lantmäterimyndigheterna och uppföljningen av förrättningsverksamheten. För att tydliggöra statens roll föreslår utredningen att en ny bestämmelse införs i Lantmäteriets instruktion om att Lantmäteriet ska ta fram och tillhandahålla utbildningar, handböcker, handledningar, rutiner och riktlinjer samt ett gemensamt ärendehanteringssystem och andra tekniska handläggningsstöd för samtliga lantmäterimyndigheter, såväl statlig som kommunala. Utredningen föreslår att kostnaderna för det övergripande stödet ska täckas av förrättningsavgifter för all förrättningsverksamhet och fördelas lika oavsett om ett ärende handläggs av Lantmäteriet eller en kommunal lantmäterimyndighet.

Vidare föreslås att bestämmelserna i 2 § i lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet (KLM-lagen) ändras med inriktningen att arbetsuppgifterna ska begränsas till förrättningsverksamhet och att myndighetsservice därmed tas bort. Utöver detta ställs krav på att kommunala lantmäterimyndigheter ska använda Lantmäteriets ärendehanteringssystem, dock utan att det regleras hur avgifter för detta ska tas ut. Det föreslås även att den kommunala lantmäterimyndigheten fortlöpande ska uppfylla dessa krav, som till viss del dock kommer att vara beroende av praxis som

kan ändras över tid. Utredningen motiverar särskilt kraven på omfattning och organisation med att de kommunala lantmäterimyndigheterna ska vara ekonomiskt oberoende, ha långsiktig kapacitet att hantera variationer i ärendevolymer och personalförändringar samt att myndighetens oberoende ska vara tydligt både internt och externt.

Utredningen föreslår vidare att alla förrättningar där en statlig myndighet eller ett statligt helägt bolag är sökande ska ges in till och handläggas av Lantmäteriet, liksom förrättningar som omfattas av säkerhetsskyddslagen.

Avslutningsvis föreslår utredningen att tillsynens syfte och inriktning tydligare skrivs in i lagen och att det klargörs hur den praxis som har utvecklats i regeringens tillståndsprövning enligt 2 § KLM-lagen ska beaktas vid tillsynen. Lantmäteriet föreslås även fortsättningsvis vara tillsynsmyndighet samt få ett tydligare ansvar att redovisa resultatet av alla lantmäterimyndigheters verksamhet i dess årsredovisning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Haninge kommun är en av de kommuner som, efter prövning enligt KLM-lagen, har tillstånd för en kommunal lantmäterimyndighet. Förvaltningen anser att verksamheten fungerar väl och att den kommunala lantmäterimyndigheten ger kommunen en mer sammanhållen samhällsbyggnadsprocess med kortare ledtider. Den lokalt placerade fastighetsrättsliga kompetensen höjer kvaliteten i detaljplanerna, vilket leder till att de ur ett fastighetsrättsligt perspektiv går att genomföra som planerat. Den ger också bra rådgivning och service till kommuninvånare och sakägare.

Bedömningen är att utredningens förslag sammantaget inte förbättrar förutsättningarna för de kommunala lantmäterimyndigheterna. I flera delar anses förslagen snarare försämra förutsättningarna för kommunala lantmäterimyndigheter och därmed förutsättningarna för en effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Den föreslagna utformningen av 2 § KLM-lagen avstyrks. Ändringarna i punkterna 2–5 innebär en betydande skärpning av nuvarande lagstiftning som riskerar att begränsa möjligheterna att inrätta och långsiktigt upprätthålla kommunal lantmäterimyndighet. Förvaltningen anser att det är rimligt att villkoren för att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet klargörs i lagtext, men att större vikt bör läggas vid kommunens samhällsbyggnadsbehov och förmåga att upprätthålla kompetens och kvalitet snarare än schabloniserade krav

utifrån angiven minsta omfattning uttryckt i årsarbetskrafter. Om utredningens förslag skulle genomföras riskerar de, tillsammans med förslagna krav på full avgiftsfinansiering och avskilda lokaler, att ytterligare försvåra såväl för nybildning som för befintliga kommunala lantmäterimyndigheter. Utredningen föreslår dessa förändringar, trots att de befintliga kommunala myndigheterna i tidigare genomförda utvärderingar har bedömts fungera väl.

Vidare avstyrks förslaget om införande av ett nytt andra stycke i 4 kap. 7 § fastighetsbildningslagen och föreslagna ändringarna av 5 § och tillägg av 5 a § KLM-lagen, som begränsar vilka typer av förrättningsärenden samt uppdragsverksamhet som får handläggas av kommunala lantmäterimyndigheter. Detta skulle minska den lokala myndighetens ärendemängd och därmed försvåra upprätthållandet av kompetens, ekonomisk bärkraft och en sammanhållen koppling mellan planering, exploatering och fastighetsbildning i kommunen.

Avslutningsvis avstyrks den föreslagna tillsynsbestämmelsen i 6 § KLM-lagen. Som statlig lantmäterimyndighet bedöms risk för rollkonflikt mellan Lantmäteriet och kommunala lantmäterimyndigheter kunna uppstå. Bestämmelsen att Lantmäteriet fortlöpande ska kontrollera om kommunala lantmäterimyndigheter uppfyller villkoren i 2 § 1–5 KLM-lagen riskerar att leda till en regelbunden omprövning av verksamhetens existens snarare än en tillsyn inriktad på stöd, rådgivning, rättssäkerhet och kvalitet i myndighetsutövningen.

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande föreslås utgöra Haninge kommuns remissvar. Ärendet har beretts i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningens förslag bedöms få ekonomiska konsekvenser för Haninge kommun, men de är i dagsläget inte möjliga att precisera. Sammantaget riskerar Haninge kommun att drabbas av både minskade intäkter och ökade kostnader till följd av förslaget. Den samlade ekonomiska effekten beror på hur stor andel av ärendena som skulle flyttas till Lantmäteriet och hur kommunen anpassar sin verksamhet.

Förslaget att vissa typer av förrättningsärenden ska flyttas till Lantmäteriet skulle minska kommunens intäkter och innebär ett direkt bortfall av avgiftsbaserade inkomster för den kommunala lantmäterimyndigheten. Samtidigt föreslås begränsningar i

uppdragsverksamheten, vilket ytterligare kan minska möjligheten att generera intäkter genom tjänster som idag stärker kommunens helhetsperspektiv i samhällsbyggnadsprocessen. Utredningens förslag om skärpt tillsyn och bibehållna tillståndskrav kan också medföra ökade administrativa kostnader för kommunen i form av mer omfattande dokumentation, kontroll och resurser för att säkerställa efterlevnad.

Förvaltningen förutsätter att finansieringsprincipen tillämpas för dessa förändringar samt att utgångspunkten ska vara att likvärdiga förutsättningar ska råda för all lantmäteriverksamhet, oavsett huvudmannaskap. Likvärdiga förutsättningar bedöms i dagsläget inte råda då det nuvarande statliga bidraget inte kompenserar för de tekniska och resursmässiga fördelar som det statliga lantmäteriet har jämfört med de kommunala lantmäterimyndigheterna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Svar på remiss en bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)
- Bilaga 1, Remissmissiv En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten
- Bilaga 2, Betänkande En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98) återfinns på följande sida: [En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten - Regeringen.se](#)

Beslutet ska skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, för åtgärd

Kommunala lantmäterimyndigheten, för kännedom

Kristina Tidestav
Kommundirektör

Annica Lempke
Avdelningsdirektör

KS-2025-00775

§ 17 Svar på remiss om en bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Sammanfattning

Haninge kommun är remissinstans på betänkandet ”En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten” (SOU 2025:98).

Utredningen har haft i uppdrag att göra en översyn av lantmäterimyndigheternas organisering och att utvärdera om Lantmäteriet fortsättningsvis bör vara tillsynsmyndighet över de kommunala lantmäterimyndigheterna. Haninge är en av de kommuner som har en kommunal lantmäterimyndighet.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningarnas bedömning är att den kommunala lantmäterimyndigheten fungerar väl och ger kommunen en mer sammanhållen samhällsbyggnadsprocess. Den lokalt placerade fastighetsrättsliga kompetensen höjer kvaliteten i detaljplanerna, vilket leder till att planerna ur ett fastighetsrättsligt perspektiv går att genomföra som planerat.

I utredningen föreslås Lantmäteriet få ett tydligare nationellt ansvar för att utveckla och följa upp verksamheten. Kommunala lantmäterimyndigheter ska fortsatt kunna bedriva uppdragsverksamhet, men med begränsningar för att säkerställa oberoende och för att undvika längre handläggningstider. Utredningen föreslår även skärpt tillsyn samt förändrade avgiftsregler för att finansiera statens ansvar samt för ökad transparens.

Förvaltningens bedömning är att de förslag som läggs fram i betänkandet inte sammantaget förbättrar förutsättningarna för de kommunala lantmäterimyndigheterna, utan i flera delar riskerar att försämra för de kommunala myndigheterna och därmed förutsättningarna för en effektiv samhällsbyggnadsprocess.

Utredningens förslag om att enbart Lantmäteriet ska handlägga ärenden där statliga myndigheter eller statliga bolag är sökande, samt ärenden som omfattas av säkerhetsskyddslagen, avstyrks. Även

förslaget om att Lantmäteriet fortlöpande ska kontrollera om kommunala lantmäterimyndigheter uppfyller villkoren i lagen avstyrks, då detta bedöms riskera att leda till en regelbunden omprövning av verksamhetens existens snarare än en tillsyn inriktad på stöd, rådgivning, rättssäkerhet och kvalitet i myndighetsutövning.

Kommunstyrelseförvaltningens yttrande föreslås utgöra Haninge kommuns remissvar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, Svar på remiss en bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98)
- Bilaga 1, Remissmissiv En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten
- Bilaga 2, Betänkande En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98) återfinns på följande sida: En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten - Regeringen.se

Beslutet ska skickas till:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, för åtgärd

Kommunala lantmäterimyndigheten, för kännedom